דרך המלך — מכתבים

מכתבים קלונימוס קלמיש שפירא בה"צ מוהר"א זצלל"ה אב"ד בפיאסצנא

ב"ה יום ד' תבא תרצ"ז.

חיים ושלום וברכה לכבוד ידידי יקירי החסיד המופלג כ"ש ר' אלימלך נ"י.

מכתבך מיום א' דר"ח אלול קבלתי. כמוצק עופרת אני נדהם ולא אוכל ולא אדע מה לכתוב ומה לענותך, הגמרא אומרת על כל אשת נעורים כי תקרע מעל אשה ל"ע שהוא כחורבן בהמ"ק. הצרה הכי גדולה לישראל אשר את נפשם מסרו עליה, ואף על הצדקת הזאת שכ"כ פתאום נקרעה מאתנו בדמי ימיה. מאוד שמחה אחר החתונה של בתנו היקרה שתליט"א כי כבר הוצאנו את צאצאינו ב"ה ואת החתן בעל בתנו היקרה שליט"א אהבה מאד, ולא נתן ה' לה לשמוח. וקרע את האם מעל הבנים האהובים ואת האשה מן בעלה. אבל הנני רק לקיים בזה את הפסוק אשת חיל מי ימצא יבא בעלה ויהללה. ואספר לך מעט מן מעלותיה אפס קצתן תראה וכולן לא תראה, זה י"א שנים מעת עזבת אתה אותנו. ואף שגם אז היתה צדקת עדינה וטובה מצוינה מ"מ מן אז ועד עתה הרבה עלתה בכל העינינים, כמעט שלא עבר עליה יום שלא תלמד תורה, בשעה 6 בבוקר קמה ועד שעה 10 למדה והתפללה, ולשמה למדה כדי להתקשר בתורה וקדושה. ואם מפני איזה סיבה יוצאת מן הכלל נאנסה ולא למדה איזה יום נצטערה כל היום והתאוננה שיום חשוך לה היום. למודיה היו בתנ"ך מדרש זוהר ספרי קבלה וחסידות והיתה לה ידיעה רחבה בקבלה וחסידות, והרבה פעמים נשתוממתי על ידיעתה ורוחב דעתה בענינים אלו. ולא "לבד שלמדה רק גם עבדה עבודה שבלב גוף ומוח. ופעם התאוננה לפני שהיריד נפש בבוקר פלעגט איהר בעסער צי גראטן, בטח אח"כ שוב עלה לה כי את הטוב שבעבודתה לא ספרה. תמיד התגברה ע"ע שלא לכעוס. מדה טובה ממש אין להעריך. וכיון שידעה שמן כספי הבית א"א לה להשתיק את רצונה הגדול בצדקה וגמ"ח, לכן לותה גם על רבית והיתר עיסקא, והוסיפה על צדקותיה אשר נתנה מכספי הבית, עד שנשארתי עתה בעל חוב על איזה אלפים זהובים מזה. התקשרותה לישראל בכלל ולהידידים בפרט אין לשער, וכשהייתי בוויען עמה ונאנחה מגודל יסוריה אמרה כ'זאלל כאטש וויסען אז כ'קום אב פאר אלע יודען. זי'א שנחמה בזה א"ע שתכפר בשביל ישראל, ולא לחנם זעקו בכו וצעקו האברכים שלנו אחר מטתה. מאמע, דיא מאמע פן די חסידים איז אועק וכו'. בכלל היתה אשה מרוממה אשר הבריקה לכל עבר ופינה, מעבר מזה החסידים וכל ווארשא אומרים שהיתה מצוינה בין הצדקניות. ומעבר מזה גם המלומדים החפשים נתבטלו לפניה. הפרופסור בוויץ התפלא על חכמתה וטוב טעמה. ובווארשא שאלנו ד"ר אמה חברה של צדקה היתה יותר קרובה לרוחה, כי רוצה הוא לנדב חמש מאות זהובים לטובת נשמתה לאיזה חברה של צדקה. התפל שבתפלים היתה היא עצמה בעיניה, תמיד דאגה לזה ולזה ולא לעצמה, ואם חייה נחלה מי מן החסידים ממש חלתה א"ע עליו ברוב התפילות וההשתדלות. דרכה היה לעמוד בהפרוזדור בכל ליל שבי'ק עד בוש ולשמוע את הח"ת שלנו. ועוד בחג שבועות הזה שביום א' הקודם לזה, כבר היתה קאנסאליע ע"ד מחלתה. פעלתי אצלה רק שבליל החג לא תעמוד וביום עמדה בב' הימים לשמוע דברי תורה. מן מחלתה ובפרט מימים האחרונים היו צריכים לכתוב הרבה אבל לא אוכל, רק זאת אספר לאבירם שב"ק יום פטירתה אמרה כהאב מורא כזאלל ענק נישט מאכין היינט קין פ'ערשטערטען שבת. איזה ימים מקודם תמכו אותה רק בזריקות עד שעלה כסף הזריקות למאה זהובים, כ"כ חלושה היתה. בשעה שתיים וחצי בשב"ק בצהרים, כמעט יצאה נשמתה וכבר היתה צעקה מכולם ועשו לה הידרי"ם שוב זריקות בלי מספר ושבה נפשה רק על רבע שעה בערך. תוכל לשער איזה חיים ופנים היה לה ברבע שעה זו והקשב ושמע, וברבע שעה זו אמרה געהט עסין סאיז שבת, כבה נרי ונרמס כל עצמי. ר, יוחנן בטח ראה את הנשמות גם אחר יציאתן מהגוף ומ"מ בכה על האי שופרא דבלי בעפרא. ומה אומר אני הן מר לי מר אבל לא מרירותי לבדה היא שמעיקה ולוחצת את לבי כ"כ רק היא איפוא העדינה ואיה הצדקת הטובה. צדיק ה' בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו. רצוני שילמדו גם בא"י אחריה משניות. כי אין תורה כתורת א"י. ואם

תהיה בימים אלו במקומות הקדושים הזכר אותה שיסתירה בעל הרחמים בסתר כנפיו לעולמים וכו', הודיע זאת גם לידידנו החסיד המופלג ר' אבנר נ"י שילמוד משניות. גיסתי מרת חוהטשע שתליט"א מבקשת שנכתוב לה פרטים, אבל קשה לי לכן העתק לה מכתבי זה ושלח לה. ועתה הנני מברכך שתכתב ותחתם עם ב"ב בספר של צדיקים לאלתר לחיים טובים בישועה ברוחניות וגופניות. כ"ד ידידך הדד'ש קלונימוס קלמיש בהה"צ מוהר"א זצוק"ל.

ג' קרח תרח"ץ

חיים שלום וברכה לכבוד ידידי הרבני החסיד ר' נחמן נ"י את מכתבך קבלתי, ב"ה שהחיים והשלום אתך ואת אנ"ש היקרים שליט"א ואת כל אנשי הכפר שיחיו, ירחם ד' עליכם עלינו ועל כל ישראל בישועה וגאולה שלימה במהרה, פלא שלא הודעתני אם קבלתם את הדברי תורה ששלחנו לכם בשלהי דחורף, שמחתי כי תתפללו בהשטיבל יעזור ד' ותעבדוהו באמת בשמחה וכ"ט, כ"ד ידידך הדו"ש ואקצר כעת. קלונימוס קלמיש בהה"צ מוהר"א זציק"ל

כן הנני מברך את ידידנו החסיד ר' ראובן נ"י ור' אלימלך נ"י שכתבת אודותם, ד' יושיעם בכ"ט לפרנסה ושמחה של מצוה ונשמע ב"ט. הנ"ל

פלא שר' ראובן נ"י לא כתב מאומה ובפרט את מכתביו המלאים נפש, זה כחצי שנה. הנ"ל

נא להודיעני בפרטיות מצב אנ"ש, גם לשלוח צעטיל עם שמות אמותיהם של המתפללים בהשטיבל.

יום ה' דעשרת ימי תשובה פה פיאסצנא

חיים ושלום לכבוד ידידי האברך החסיד המפואר ...

מכתבך מיום ה' נצבים קבלתי ב"ה ששמעתי מטוב שלומכם, יוסף ד' לך אך טוב וחסד. בדבר תרעומתך על שלא עניתי לך על שני מכתביך אני זוכר רק מכתב אחד כי על אחד השבתי. ועל השני שלא כתבתי ג"כ לא כטענתך היא הסיבה היינו סבת התרחקות ח"ו, הגם שיודע אני מיעוט ערכי שאיני כדאי שיכתוב איש ישראל שרוצה להתקשר בי כי מה אני ומה חיי. מ"מ מי שמושיט לי יד (קשה לקרוא שתי מילים) אולי אבנה אני ממנו ובפרט אותך, אבל פשוט טרדותי רבים. ונוסף לי עוד שימיני נחלשה לי איזה חדשים וקשה לי הכתיבה, וגם לאלימלך פייטשער עבר זמן רב שלא כתבתי. וגם הלאה אי"ה אל תעצר כשלא אענה לך על כל מכתב, עשה זאת איפוא בני כאלימלך שהוא אינו מסתכל על זה רק הוא כותב כפעם בפעם.

מה נשמע אצלך בפרטות ברוחניות וגופניות.

אגב ארשום לך איזה דבר מה שרשמתי בפנקס בין מאמרים הקצרים תמחול להעתיקו לאלימלך. בטח שמעת או ראית בספרים ראיות על מציאות אלקות, שאלתם [בעניני] אמונה, ועיקר ראיותיהם הם מן העולם בראותם חכמתו ויכולתו, והאם גם אתה צריך לראיות [מן] העולם, הוי ואבוי האם אין אתה שומע ורואה איך נפשך בראותה את ד' ומדברת אליו בלשון נוכח אתה ה', הן בתפלתה והן בתשוקתה מפני שבאמת רואה היא אותו ית' לנגד עיניה, וכשצועקת ממכאוביה לא אירא רע כי אתה עמדי דומה לה שבבירור אוחזת היא בהקב"ה ושב ורפא לה, וכשכוספת ומשתפכת לפניו אומרת אנא ד' קרבני אליך ובטל את כל עצמי ומהותי בך כי תשוקתי אליך גדול מנשוא, ומעתה למה לך ראיות מחוץ לעצמך על מציאותו, אם נפשך כל כך בטוחה בראותה אותו ית'. ושלמה המלך מכריז ואומר חכמות בחוץ תרונה וכו' מי פתי יסור הנה חסר לב ואמרה לו, מי שצריך לחכמות בחוץ להביא ראיות מחוץ לעצמו מן העולם וכו' פתי וחסר לב הוא. כי אם היה לו לב את הכל מלבו ראה וידע ולא היה צריך לחכמות מחוץ ללבו. ויברכך ה' בכל טוב וגמח"ט.

ידידך עוז הדוש"ט כל הימים קלונימוס קלמיש בהרה"צ מהר"א זצלה"ה